

Ősz a földeken

Mit tartogat még november a mezőgazdaságnak? Remélhetőleg jó időt. Amit elvett októberben, pótolja ebben a hónapban. A Szege környéki mezőgazdasági üzemekre bizony ráférne még a napos időjárás, akad tennivalójuk bőven.

Az idei ősz nem kényeztetette el a földek művelőit, keserves napokat szerzett, visszaidézve korábbi esztendő tapasztalatait, amikor küzdelmes idők jártak, gépesítés nélkül, emberi erőre, akarásra támaszkodva takarították be a termést, cukorrépát, tengerit, rizst, sokszor hősies erőfeszítések árán. Bár nagyot változott a gép- és eszköz-ellátottság a gazdaközösségekben, a felázott, latyakos határ nagy küzdelemre késztette és még mindig a termelősövetkezetek tagjait. Olyan jól gépesített és jól szervezett termelősövetkezetekben is csúsztak az idők, elhúzódtak a betakarítás, a vetés, mint a szegedi Felszabadulás Tsz.-ben.

Annai már bizonyos, a küzdelem nem volt hiábavaló, az utóbbi két héten nagyot lépett előre szűkebb pátriánk a mezőgazdasági munkákban. Nincs már szülő a tőkéken, a homoki földeken sok gazdaságban befejezés előtt a vetés. Jó példák, elismerések méltó eredmények, teljesítmények is születtek a hősi erőfeszítés napjaiban, a szegedi Új Elet, a forrás-kúti Haladás Tsz. üzemszervezését, őszi munkateljesítményét tekintve, ahol a mélyszántás kivételével befejeződtek az őszi munkák.

Könnyű nekik, mondhatnák sokan, homokos terület, jobban boldogultak gépeik, haladhattak. A siker természetesen ezen is múlt, de nem kizárólagosan ezen. Kollektív erő, akarat, optimálsan arányosították a szövetkezet lehetőségeivel, adottságaival, felismerésével. Jó üzemszervezés, fél siker.

A társadalmi segítség nélkülözhetetlen ma még kritikus időszakokban, különösen azoknak a gazdaságoknak érdemes szorosabb

kapcsolatot létesíteniük iskolákkal, ahol az őszi munkacsúcsok idején máskor is várható munkaerőhiány, mint például szüret idején. A kapcsolat mind a nagyüzemeknek, mind a fiataloknak kölcsönösen gyümölcsöző lesz. Jó üzemszervezés el is ilyen lehetőségekkel, valamint a társzövetkezetektől kapott segítséggel is.

Tanulásokban bővelkedő esztendő az idei. Az őszi sokáig emlékezetes marad, ritkán fordult elő hasonlóan nehéz, próbára tevő október. Kosarakban kukoricát hordó diákok, két traktor vontatta pótkocsi, elült kombájnok, térdig érő sarak, szolgálták a „szenziációt”, kívántak nagyobb erőfeszítést a mezei munkákban. És még nincs vége. Tart a vetés, a kintlevő termények betakarítása. Több termelősövetkezetben ünnepi műszakot, november 7-én munkákat tartanak, amit csak helyeselni lehet. Napról napra veszt értékéből a kint levő termék, a vetés kritikusra fordul, köztudott, a november 10-e után elvetett területeken már számolni lehet terméscsökkenéssel, ami jövő évi kenyérünk rovására megy.

Es természetesen, az időjárással is. Milyen lesz hozzánk ez a hónap? Ki tudja? Elég kevés esőt küldenie, máris napokra vízszaveti az ütemes munkát, a lendületet. Nemcsak bosszúságot, tetemes károkat is okozva.

Úgy tartják az idők, Erzsébet után kifagy az eke a földből. Ezzel is számolni kell, s minden lehető percet kihasználni, hogy azokban a gazdagkőzösségekben, ahol november 7-re nem fejezték be a vetést, betakarítást, minden erővel gyorsítsák a munkákat.

A végső tanulság könnyen megfogalmazható. Emelni a gépesítés színvonalát. A jövő gazdálkodása, a dolgozó ember munkájának könnyítése, törekvéseink is ezt szorgalmazza.

Sz. L. I.

Jó közepes paprikatermés

Befejeződött a szedés

A Szegedi Paprikafeldolgozó Vállalat termeltetési osztályától kapott tájékoztatás szerint befejeződött a fűszernövény szedése. A kelek számban nyolcezer holdról 3 ezer 300 vagon termést várnak. Természetesen végleges és pontos képet csak akkor nyernek, ha már az utolsó vagon áru is beérkezik. Eddig ugyanis 1 ezer 500 vagonnal vettek át. A holdankénti negyven mázsát meghaladó hozamot jó közepesnek tartják ma a szakemberek. Ehhez azonban hozzá kell tenni, hogy régebben csak nagyon kedvező évjáratban dicsekedhettek ilyen eredménnyel a tájkezet egészében.

A szárazságtűrő növény érését késleltette a sok csapadék, nehezítve a betakarítást. Az üllési, a szőregi, a mórakalmi, a rőszkei, a málkai szarítótételeken növelte a munkát, az átfutás idejét

a csövek magas nedvességtartalma. Az esőzések miatt a szeged-mihályteleki Új Elet Termelősövetkezetben még kipróbálni is alig tudták az új szedőgépet. Most még csak kísérleti jelleggel akarták üzemeltetni a berendezést, jövőre a betakarítás gépesítésére jobban felkészülnek, sürűbb tőállománnyal ültetik majd a palántákat.

A nagy szedési idejű végét jelzik az őszi termőtájak a pirosba öltözött házak, tanyaépületek. Rőszken és Mihályteleken alig lehet látni házat paprikadisz, fűzország nélkül. Egyre jobban terjed a hálós tárolás. A hosszúkas hengerformájú műanyag hálókba ömlesztett termést ugyancsak az épületekre függesztve teszik ki utóérésnek. Háromszáz hold háztáji föld paprikája megszámlálhatatlan fűszerben és hálóban várja a szinesítő verőfényes őszi napokat.

Tévétorony, teljes magasságban

Pécsett, a misina-tetői tv-torony tetején helyére került a televízió második programját sugárzó 18 méteres antennarendszer. Ezzel a mecsekalkai város egyik legimpozánsabb építménye elérte teljes, 190 méteres magasságát. A harminckettől álló acélszerkezetet a nagy magasságban artistamutatványának is nevezhető munkával szerelték össze a japán szakemberek.

Elhunyt Pécsi Sándor

Szombaton, 50 éves korában váratlanul elhunyt Pécsi Sándor kétszeres Kossuth-díjas, Kiváló művész, a Madách Színház tagja. Temetéséről később intézkednek.

A kíméletlen halál tragikus hirtelenséggel ragadta magával a magyar színjátszás egyik kimagasló egyéniségét. Sajószentpéteren született, a budapesti egyetem jogi karára iratkozott be, de otthagyta és jegyzőgyakornok lett. Később rendezőgyakornok a Hunnia Filmstúdióban. 1941-ben felvették a Színművészeti Akadémiára, diplomáját 1944-ben kapta meg. Sátoraljaújhelyen, Szombathelyen játszott. 1945 végén Miskolcra szerződött. 1946-ban a Művész Színház, 1948-tól a Madách Színház tagja volt.

Személyében kiváló jellemzésinést veszített el a magyar művésztsáradalom. Művészete rendkívül sokszínű volt, ellentétes elemekben bővelkedett. Játékát erőteljesség, dinamizmus, szenvedély, ugyanakkor frissesség, természetesség, közvetlenség, ironia jellemezte. Művészetének elemeit mindig alárendelte szerepe dramaturgiai érdekeinek.

1948 óta rendszeresen filmezett. Rendszeresen láthatuk a televízió képernyőjén is.

Gyermekbénu'ás elleni oltások

Az egészségügyi miniszter utasításban szabályozta az év végén és a jövő év elején esedékes gyermekek elleni oltások szervezését és végrehajtását. A védőoltást három részletben kell elvégezni: az 1-es típusú 1972. november 27. és december 2., a 3-as típusú 1973. január 22. és 27., a 2-es típusú 1973. március 5. és 10. között.

A miniszteri utasítás kitér arra is, hogy a gyermekekben elleni oltás csak a himlőoltás után négy héttel adható, himlőoltást viszont csak két héttel a gyermekbénulás elleni oltás után szabad végezni. Ugyancsak két hét elteltével kaphat gyermekbénulás elleni vakcinát az a kisgyerek, aki dipertea (diftéria-pertussis-tetanusz) oltásban részesült.

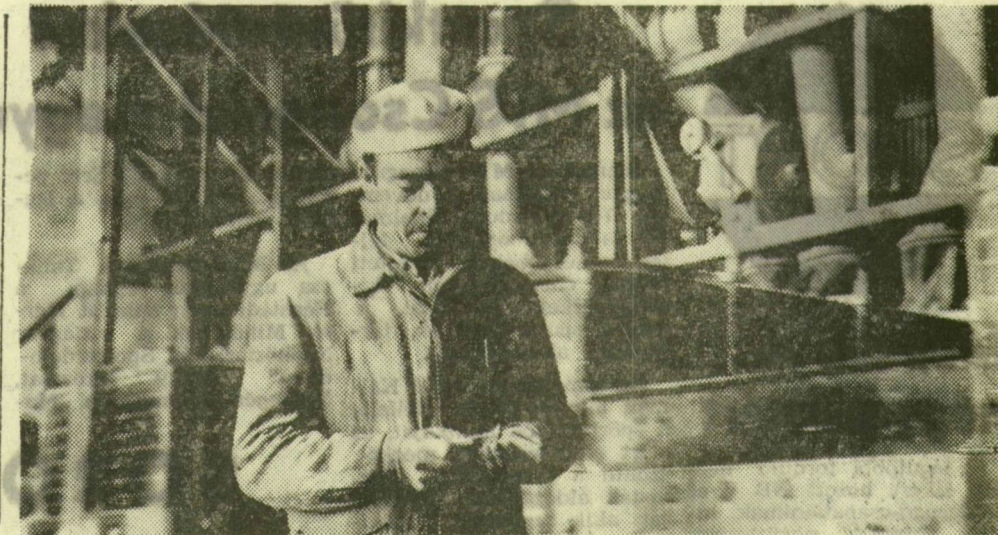
Az utasításban előírt időben azokat a gyermekeket oltják be, akik az 1969. október 1. és 1972. szeptember 30. közötti időszakban születtek. (MTI)

TÁRLAT A TERVEZŐKNÉL

Acs S. Sándor felvétele

A CSOMITERV munkatársai a vállalat tanácstermében most másodikban rendeztek képzőművészeti kiállítást. A tervezők ezúttal több mint 40 képet akasztottak falra, köztük akva-

A lisztes molnár

Mindennapi kenyérünk mindennapi reményéből vagy reménytelenségéből sugárzott a tisztelet a búzatermő barázdára, a szántó-vető parasztra, a lisztes molnárra, meg a kenyeres pékre. A molnár családnévi változata a tanú rá, mennyi molnárunk lehetett valamikor. Először és utolsó vizimalmunk Orvényesen még őrli a gabonát. A kicsinyke Pécsely patak kergeti fölülcsapott vizes kerekét. Nem is olyan régen ezen a vízen 18 malom lisztes molnárra kereste a kenyerét. Meg is találta mind. Hogy a Tisza mennyi malmot hajthatott ideát az Alföldön? Ki tudna visszafelé számolni? És a szél?

Szegednek ma egyetlen malma van. Nevén kívül a Tiszához semmi nem köti. Tízszáz tíz méteres alapterületű, néhány emelet magas-ságú csak, 660 mázsa gabonából őrli lisztet mégis a három műszak alatt. Az örvényes vizes molnártól hoztam egy hasonlatot: olyan a jó malom, mint a zenekar. Mindent lehet játszani rajta. A szegedin lehet-e?

KONKOLY NINCSEN

Jó fül minden-esetre kell hozzá. Tíz hengerek húsz hengere mormolja a maga nő-táját, egyszer csak fölúgrik a molnár, odaszalad a ki tudja, hányszor, igazán rajta. Sebes járása mondja, halaszthatatlan a dolga. De a hang csak annyi, mintha egy darázsészékben valamelyik bogár egyik szárnya rosszul kavarna a szelet Hallja meg, aki érte! Azért molnár a molnár, hogy meghallja.

Senkit nem akarok megtanítani a szakmára, de leírom, én mit tanultam. A sémát biztosan tudja mindenki. Valami nagy kő vagy henger megtöri, megőrli a

gabonát, szitálják, hogy korpá is legyen, meg liszt is, zsákba eresztik és kész. Nagy malomban minden bonyolultabb.

Kezdjük ott, ahol a búza kezd. Bekerül a silóba, a hanyatt fekvő garaton át. Innen megy a koptatóba. Roszták rázzák először, kiszedik a rögöt, a követ, a vasszeget, a benne felejtett anyacsavart, a bicskát, a szorult szemű búzát és a macskatalpat. Konkolyozóba kanyarodik innen akkor is, ha konkoly a mai búzában talán nincs is. Ha ennek a gépnek idegen nevét is mondom, talán többen ráismernek: ez a triór. Aki szőrűn forgatott búzát lát, meg szokott rémülni. Hogy lesz ebből tiszta liszt?

Ne aggódjon senki. Sűrűlőbe lép minden szem. Verőlécek verik szét rajta még az üszökhuppancsokat és a golyóüszköket is. Még mindig maradhat valami a búzában, olyan is, amit meg nem ennénk kenyérben. Mosógépbe buktatják, tisztítják és áztatják.

Álljunk csak meg! Minden aratásnál téma, kell száritani a gabonát, vagy nem kell. Miért kell, ha úgyis bevezetik? Es pontosan vizsgálják, ivott-e annyi vizet, amennyit szomjúsága kívánt? Mehetünk tovább, mert az a száritás a magtár miatt kell.

A vizre se bíznak mindent. Hámozógép áll a sorban, ha innen is kijön a búza, olyan a bőre, mintha háromnapos szakáll nőtt volna rajta. Nem borotválják, csak megkefélnek szemeként. A malomba csak szalonképes állapotban teheti be a lábát.

ORGONA-SÍPOK

A búza útját követve most lépünk csak be a húsz henger zúgó-morgó birodalmába. Osztályozzák a hengereket. Néhány a töretorendszer tagja, mások a daraőrölők, megint mások darcát őrölnék. A törető rovátkolt hengerén dől el, mennyi gorbomba dara lesz a búzából. A nyolcadiknál járunk már, mindből mintát veszünk, amulásomra olyan barna valami kerül a markomba, hogy kérdeznem kell: ebből lesz a komis kenyér? Otromba a kérdés, de kiderül, ebben még benne van a korpá, attól olyan barna. Másik lyukon csak korpá csurog. Nem megy egyenest a takarmány közé, addig törlik-zúzzák, amíg az a néhány szem liszt is le nem kopik róla, ami némelyikre ráragadt. Any-nyi cső megy itt le-föl, ideje fölfebb nézni. Főnt még több van. Megijednek, ha meg kellene tanulnom, melyik mire való. Ennél is érdekesebb a vászonzsákokból szőtt orgonasípok sarka. Vándor-keret simogatja a „sípokot”, hogy a lisztpor meg ne álljon bennük.

Ezt az emeletet leginkább a liszt járja. Itt már érdemes kérdezni, milyen is az a sokat emlegetett siker. Jó a mai búzában, vagy nem jó? Jónak jó, mondja a mol-

nár, de a magyar búzákra nosztalgiával gondol vissza. Vizsgáztatni is akarok: ismerik-e a kiszombori fajtákat? Hallottak róla, de nem találkoztak vele még.

Könnyen jutunk fölfebb. A lisztet padláson szitálják. Semmit nem hasonlít ugyan a padláshoz, csak a nevesztapadlás, és szabadon lengő gépszekrényes síkszíták rázódna megállás nélkül.

ZSÁK NINCSEN

Fiatal lány a sziták órá, az első

molnár, aki nem molnár, csak szitaőr. Figyel minden idevezető csövet, ügyel, hogy meg ne álljon benne a liszt, és törülget, söpröget Molnár Edit. Itt derült ki, hogy az igazi lisztes molnár alig lisztes. Az is, hogy ebben a nagy malomban alig van molnár. Szekeres Józsefet láttam, ő a hengerőr. Barátok csábították erre a pályára még 1952-ben. Bohata István — az ő szava szerint írom — születésétől fogva molnár. Kiváltságos hely volt annak idején a malom, kezdettől fogva fizették az inast, azért állt be ő is. Molnár kopers, magyaros koptatós. Almolnári rangban szolgált Volford Lajos. Nem fél, hogy csorba esik a „tartáson”, ha éppen partvissal látom. Apáról fiúra szállt itt az almolnárság mellett a főmolnárság is. Türelmes kísérőm, Thelnes Géza viseli apja után ezt a szép rangot. A szitapadláson csodálom legjobban. A síkszíták 102 csikolábának mindegyikéről tudja, mi folyik benne. Első töröt, nulla-derce vagy rétesliszt.

Ennyi a személyzet. Zsákot egy se emel, nem is látam zsákokat, csak az udvaron. Figyelnek, mindig figyelnek. Mind szereti a mesterségét, büszkéik is rá.

— Mikor nehéz a molnárnak egyáltalán?

— A gabonától is függ, de leginkább a munkatársaktól.

Érdekes a világ. Amikor nehéz szakma volt a malom-szakma, egymást érték a molnárok. Most alig kell néhány, és annyi sincs, amennyi kellene. Idén három fiatal küldött a szegedi máson Fehérvárra, a lisztes molnár-cágot tanulni.

Horváth Dezső

2 db dughagyma-osztályozó

kedvező áron

eladó

„Tisza-kanyar” AFESZ, Tószeg. (Szolnok megye. Telefon: 4.) DK. 1665